

Μάθημα	Υπεύθυνος Καθηγητής	Διδάσκοντες
Βασικές Αρχές Οπτικού Γραμματισμού (ΕΑ1)	Ιφιγένεια Βαμβακίδου	Ιφιγένεια Βαμβακίδου Αναστασία Αλευριάδου
Λογοτεχνία και ΜΜΕ (ΕΑ2)	Νίκος Φωτόπουλος	Νίκος Φωτόπουλος Ευαγγελία Καλεράντε Τατιάνα Τριανταφυλλίδου
Θεατρική και Κινηματογραφική Γραφή (ΕΑ3)	Δέσποινα Κακλαμανίδου	Δέσποινα Κακλαμανίδου Μαίη Κοκκίδου
Εφαρμογές πολυτροπικής σημειωτικής (ΕΑ4)	Αναστασία Χριστοδούλου	Αναστασία Χριστοδούλου Ιφιγένεια Βαμβακίδου Χαράλαμπος Λεμονίδης Κώστας Κασβίκης Αγγελική Αυγητίδου Ελένη Γάβρα Ελένη Τσομπανάκη

Περιγραφή Μαθημάτων

1. ΜΑΘΗΜΑ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΠΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (ΕΑ1)

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Ιφιγένεια Βαμβακίδου

Θεματική: Πολιτισμικές Σπουδές και Οπτικός Γραμματισμός - Διδάσκουσα: Ι. Βαμβακίδου

Οι πολιτισμικές σπουδές δεν ταυτίζονται με μια συγκεκριμένη εθνική παράδοση, αλλά αποτελούν διεπιστημονική κατεύθυνση με στόχο τη μελέτη των πολιτισμικών πρακτικών, οι οποίες εμπλέκονται με σχέσεις ισχύος της ηγεμονικής κουλτούρας. Σήμερα, μετά τις πρόσφατες συζητήσεις για την μυθοπλασία, την αφηγηματικότητα, την αντικειμενικότητα αναγνωρίζουμε πως η «ιστορία είναι μια μορφή αφήγησης ανάμεσα σε άλλες, αλλά διατηρεί μια ειδική σχέση με την αλήθεια, διότι οι αφηγήσεις της στοχεύουν στην ανάπλαση αυτού που πραγματικά έγινε». Η διάκριση μεταξύ θρύλου, πλαστογραφίας, μυθοπλασίας παραμένει θεμελιώδης για την ιστορική έρευνα, αλλά και για τη διδασκαλία της ιστορίας. Το παιχνίδι της αφήγησης τόσο για τα δημόσια έργα, αλλά και για τους θεατές περιλαμβάνεται μέσα στην πραγματικότητα που αυτά αφηγούνται. Στην ιστοριογραφική έρευνα για το παρελθόν ο «εμπειρικός τύπος αφήγησης εξαρτάται και υποτάσσεται στον υπαρκτό κόσμο, ενώ στη διαμεσολάβηση για το παρελθόν τα δημόσια μνημεία παράγουν το μυθοπλαστικό τύπο αφήγησης, που εξαιρείται και υποτάσσεται σ'ένα γενικευμένο ιδανικό». Ο εμπειρικός τύπος αφήγησης μπορεί να διακριθεί σε «ιστορικό και μιμητικό είδος», όπου στην πρώτη περίπτωση αναζητούμε το γεγονός, τις μαρτυρίες, τη χρονική και χωρική τεκμηρίωση του υλικού. Στην περίπτωση του «μιμητικού είδους» δεν ερευνούμε τα γεγονότα, τη δράση, τις αιτίες και τα κοινωνικά συμφοραζόμενα, αλλά την εντύπωση του ιστορικού υλικού και του περιβάλλοντος μέσα από την παρατήρηση του παρόντος κυρίως, παρά του παρελθόντος.

Βαμβακίδου, Ι. (2005). Τρίτη αναθεωρημένη έκδοση. Θράκες, Ιστορική καταγραφή και ιστορική ανάγνωση των εικαστικών μαρτυριών για τη συμμετοχή τους στον Αγώνα του 1821. Θεσσαλονίκη: Αντ. Σταμούλης

Γ. Κόκκινος (2003). Επιστήμη, ιδεολογία, ταυτότητα. Αθήνα: Μεταίχμιο/

C. Levis-Strauss (1978). Μύθος και νόημα. Μετ. Β. Αθανασόπουλος. Αθήνα: Καρδαμίτσας

L. Grossberg, C. Nelson, P. A. Treichler (1992). Καλειδοσκόπιο-Μελέτες για τον Πολιτισμό. Μετ. Μ. Διάφα. Θεσσαλονίκη: Μάγια, 192.

R. Williams (1994). Κουλτούρα και Ιστορία. Μετ. Β. Αποστολίδου. Αθήνα: Γνώση, 30-34.

Θεματική: Αντίληψη και Είδη Μνήμης - Διδάσκουσα: Α. Αλευριάδου

Η ενότητα Αντίληψη-Μνήμη στο μάθημα του Οπτικού Γραμματισμού εστιάζεται σε διάφορα σημαντικά θέματα στο χώρο της γνωστικής ψυχολογίας. Αρχικά, θα εξετάσει το ρόλο της οπτικής αντίληψης στη συγκέντρωση και επεξεργασία των πληροφοριών από το περιβάλλον και το πώς ο νους επεξεργάζεται τις πληροφορίες αυτές για να ερμηνεύσει την πραγματικότητα. Ευρήματα από έρευνες θα συζητηθούν από τη σκοπιά της πειραματικής-γνωστικής ψυχολογίας και της νευροεπιστήμης. Επιπρόσθετα, θα αναλυθούν η δομή και λειτουργία του μνημονικού συστήματος: Αισθητηριακή, βραχύχρονη, μακρόχρονη μνήμη. Εργαζόμενη μνήμη: Δομή, μοντέλα και σχέση εργαζόμενης μνήμης και μάθησης. Μνημονικές στρατηγικές (σχέσεις με τη μάθηση και διδασκαλία τους). Μεταμνήμη. Εξετάζονται παραδοσιακές και σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις καθώς και η εφαρμογή γνωστικών, κοινωνικών, νευροαπεικονιστικών και νευροψυχολογικών μεθόδων που αφορούν στη μελέτη της μνήμης. Εξετάζονται, επίσης, ερωτήματα που σχετίζονται με τον τρόπο που κωδικοποιείται και ανακαλείται η πληροφορία, τους διάφορους τύπους μνήμης, το πώς προκύπτει η απώλεια μνήμης, τις βιολογικές αλλαγές που συνοδεύουν την απώλεια μνήμης και αν οι απώλειες αυτές μπορούν να θεραπευτούν. Μαθησιακοί στόχοι-Με το πέρας της ενότητας αναμένεται επίσης οι φοιτητές να κατανοήσουν τη λειτουργία των σημαντικότερων γνωστικών ικανοτήτων, όπως, της αντίληψης και της μνήμης αλλά και τους παράγοντες που τις επηρεάζουν, καθώς επίσης να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να χρησιμοποιούν επιστημονικό συλλογισμό για να αξιολογούν διαφορετικές θεωρητικές απόψεις.

Βιβλιογραφία

- Calota, D. A., & Marsh, E. J. (2005). *Cognitive psychology*. New York: Psychology press
- Cassells, A (1999). *Μνήμη και Λήθη*. (Επιμ. Εκδ. Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Cassells, A. (1999). *Αντίληψη*. (Επιμ. Εκδ. Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Hartland, J. (1999). *Γλώσσα και Σκέψη*. (Επιμ. Εκδ. Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Eysenck, M. W. (2010). *Βασικές αρχές γνωστικής ψυχολογίας*. Αθήνα: Gutenberg/Routledge.
- Hayes. N. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχολογία*. Τόμ. 1. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Sternberg, R. (2007). *Γνωστική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ατραπός/Βοσνιαδου, Σ. (2001). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία (Τόμος Α')*. Αθήνα: Gutenberg.
-

2. ΜΑΘΗΜΑ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ (ΕΑ2)

Υπεύθυνος Καθηγητής: Νίκος Φωτόπουλος

Θεματική: Αφηγήσεις και τεχνικές στα ΜΜΕ - Διδάσκων: Ν. Φωτόπουλος

Η συγκεκριμένη θεματική ενότητα αποσκοπεί στην ανάλυση και ερμηνεία βασικών εννοιών με στόχο να εισάγει τους φοιτητές στην προβληματική των πολιτισμικών φαινομένων όπως αυτά διαμορφώνονται στην εποχή της πρώιμης, ώριμης και ύστερης νεοτεωρικής κριτικής. Έννοιες όπως "βιομηχανία και εκδημοκρατισμός της κουλτούρας", "πολιτιστική βιομηχανία" "μαζική κουλτούρα" "κιτς και πλαστογράφηση της αυθεντικής τέχνης" "δημοφιλή κουλτούρα" κλπ. αποτελούν μερικά από τα βασικά σημεία που πραγματεύεται το εν λόγω μάθημα. Ειδική αναφορά επίσης δίνεται σε βασικές θεωρητικές τάσεις προσέγγισης του φαινομένου του πολιτισμού, όπως για παράδειγμα η Σχολή της Φρανκφούρτης.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Adorno, Lowenthal, Marcuse, Horkheimer, *Τέχνη και Μαζική Κουλτούρα*, Ύψιλον, Αθήνα 1984.
- Adorno, Th., *Αισθητική θεωρία*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2000.
- Auge, Marc, *Για μια ανθρωπολογία των σύγχρονων κόσμων*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1999.
- Bourdieu, Pierre, *Γλώσσα και συμβολική εξουσία*, Καρδαμίτσα, Αθήνα 1999.
- Βρύζας Κ., *Παγκόσμια επικοινωνία και πολιτιστικές ταυτότητες*, Gutenberg, Αθήνα 1997.
- Eagleton, T., *Η έννοια της κουλτούρας*, Πόλις, Αθήνα 2003.
- Eco U., 1988, *Ο υπεράνθρωπος των μαζών*, Γνώση, Αθήνα.
- Elias, N., *Η εξέλιξη του Πολιτισμού*, τομ. Α και Β, Νεφέλη, Αθήνα 1997.
- Escarpit, R., *Κοινωνιολογία της λογοτεχνίας*, Ζαχαρόπουλος, Αθήνα 1972.
- Graburn N., (ed.), *Ethnic and Tourist Arts, Cultural expressions from the fourth world*, University of California Press, 1976.
- Gramsci, A., *Η οργάνωση της Κουλτούρας*, Στοχαστής, Αθήνα 1973
- Hall, J., *Κοινωνιολογία της λογοτεχνίας*, Gutenberg, Αθήνα 1990.

- Hall, St./Held, D./McGrew, A.: Η Νεωτερικότητα σήμερα. Εκδ. Σαβάλλας, Αθήνα 2003
- Horkheimer, M.,- Adorno, T., *Η διαλεκτική του Διαφωτισμού*, Ύψιλον, Αθήνα 1986
- Horkheimer, M., *Η έκλειψη του Λόγου*, Κριτική, Αθήνα 1987
- Horkheimer, M., *Το τέλος του Λόγου*, Έρασμος, Αθήνα 1988
- Jameson, F., *Το μεταμοντέρνο*, Νεφέλη, Αθήνα 1999.
- Keesing Roger, *Cultural Anthropology*, Holt, Rinehart & Winston, New York 1981.
- Lukacs, G., 1978, *Η θεωρία του μυθιστορήματος*, ΄κμων, Αθήνα.
- Nelson C. / Grossberg L, (ed.), *Marxism and the Interpretation of Culture*, Macmillan education, 1988.
- Smith, Philip: Πολιτισμική Θεωρία. Εκδ. Κριτική, Αθήνα 2006
- Williams R., 1994, *Κουλτούρα και ιστορία*, Γνώση, Αθήνα.
- Wolff J., *Aesthetics and the Sociology of Art*, Unwin, London 1983.
- Adorno, T.W., *Σύννοση της πολιτιστικής βιομηχανίας*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1989
- Δημητρίου Σωτήρης, «Το πεδίο ορισμών της κουλτούρας στην ανθρωπολογία», στο, «Κουλτούρα και Αντιστάσεις», αφιέρωμα, *Ουτοπία* 43, Ιανουάριος / Φεβρουάριος, (επιμέλεια: Χ. Δερμεντζόπουλος / Σ. Σταυρίδης), 2001.
- Marcuse, H., *Αρνήσεις*, Ύψιλον, Αθήνα 1985
- Marcuse, H., *Το τέλος της Ουτοπίας*, Ύψιλον, Αθήνα 1985
- Φίλιας, Β., *Κοινωνιολογία του πολιτισμού*, τόμ. Ι και ΙΙ, ΙΙΙ Παπαζήσης, Αθήνα 2000-01

Θεματική: Πολιτικός λόγος στη λογοτεχνία - Διδάσκουσα: Ε. Καλεράντε

Στη θεματική ενότητα εξετάζεται ο διαφοροποιημένος πολιτικός λόγος σε επιλεγμένα κείμενα της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Ο πολιτικός λόγος παρουσιάζεται ως θεωρητική εξέλιξη και εννοιολογικό εργαλείο, που εσωτερικοποιεί και διαμορφώνει λογοτεχνικές κανονιστικές προσδοκίες. Η λογοτεχνική ανάλυση προσεγγίζεται στο διαδραστικό πεδίο διασύνδεσης πολιτικής, κοινωνίας και λογοτεχνίας. Αναδύονται νοήματα ως απολήξεις της υποστασιοποίησης της πολιτικής, όπου η λογοτεχνία «παραδειγματοποιεί» (instatiation) την λογοτεχνική θεώρηση.

Θεματική: Η εικόνα του άλλου στη Ρώσικη Λογοτεχνία - Διδάσκουσα: Τ. Τριανταφυλλίδου

Το μάθημα πραγματεύεται τις αναφορές στη ρωσική λογοτεχνία που σηματοδοτούν και διαμορφώνουν μια ολοκληρωμένη αντίληψη για τον Άλλον, δηλαδή των μη ρωσικής καταγωγής, καθώς και για τα γλωσσικά εργαλεία, τα σύμβολα και σημειωτικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση αυτής της εικόνας.

Βιβλιογραφία:

- Τριανταφυλλίδου, Τ. (2008) Μονογραφία: *Αναπαραστάσεις των Ελλήνων στα έργα Ρώσων Λογοτεχνών. Βέρα Ίνγκερ «Μάγια», Αλεξάντρ Κουπρίν «Λαιστρυγόνες», Ισαάκ Μπάμπελ «Στην Τσάκβα»*, Θεσσαλονίκη: Εκδ. Αντ. Σταμούλη.

- Τριανταφυλλίδου, Τ. (2003). *Ιστορικές μαρτυρίες για τον Ελληνισμό της Ρωσίας στην ποίηση του Ι. Μπρόντσκι*, Φλώρινα: Μακεδόν/12, σ. 247-256.
- Τριανταφυλλίδου, Τ. (2005). *Δημήτριος Γ. Μπερναρδάκης, η ζωή και το έργο ενός ευεργέτη του ελληνισμού μέσα από τη ρωσική βιβλιογραφία*, Φλώρινα: Μακεδόν/14, σ. 109-123.
- Τριανταφυλλίδου, Τ. (2007). *Образ грека в русской литературе (Η εικόνα του Έλληνα στη ρωσική λογοτεχνία)*, Κομοτηνή: Διεθνές Συνέδριο «Русский язык и культура в Греции и странах Причерноморского бассейна. Методика преподавания: проблемы и перспективы», Κρατικό Πανεπιστήμιο του Μ.Β.Λομονόσοβ της Μόσχας & ΔΠΘ, σ. 77-81.
- Τριανταφυλλίδου, Τ., Παπαϊωάννου, Ζ. (2007). *Αναπαραστάσεις του Έλληνα στη ρωσική λογοτεχνία*, Φλώρινα: Διεθνές Συνέδριο «Σημειωτική και ιδεολογίες».
- Τριανταφυλλίδου, Τ. (2008) *Нравы и обычаи греков в зеркале русской литературы (Τα ήθη και τα έθιμα των Ελλήνων στον καθρέπτη της ρωσικής λογοτεχνίας)*, Μόσχα: Διεθνές Συνέδριο «Русский язык и культура в зеркале перевода», σ.547-556.
- Τριανταφυλλίδου, Τ. (2009) *Οι αναπαραστάσεις των εθνικών χαρακτήρων του Έλληνα και του Τούρκου στο έργο «Ελτσάν-Καγιά» του Ρώσου λογοτέχνη Μπορίς Ζιτκόβ*, Θεσσαλονίκη, Ι.Μ.Χ.Α.: Ημερίδα «Ανακαλύπτοντας την Τουρκία».
- Τριανταφυλλίδου, Τ. (13 Ιουνίου 2012) «*Η εικόνα του Έλληνα στη ρωσική λογοτεχνία*», Θεσσαλονίκη: Ημερίδα «Ελληνο-ρωσικές σχέσεις», Ρωσικό Κέντρο Θεσσαλονίκης και Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στις γλώσσες και τον πολιτισμό των χωρών της Ν.Α.Ευρώπης» του τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Π.Δ.Μ.

3. ΜΑΘΗΜΑ - ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΓΡΑΦΗ (ΕΑ3)

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Δέσποινα Κακλαμανίδου

Θεματική: Η μουσική στην κινηματογραφική αφήγηση - Διδάσκουσα: Μ. Κοκκίδου

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει: Μουσική Επικοινωνία/ Γιατί ακούμε και δημιουργούμε μουσική; Μουσική και Κοινωνία: σφαίρες και επίπεδα αλληλεπίδρασης/ Περί μουσικής αναφορικότητας-Η μουσική εμπειρία ως αισθητική εμπειρία/Μεταμοντέρνα μουσικά τοπία-Μουσικά συμβάντα: σχέσεις, προσδοκίες, εκπλήξεις/Μουσικές ιστορίες: από τον ανώνυμο δημιουργό στους «θεούς» και τα είδωλα-Μουσικές αφηγήσεις στη ροκ μουσική/Χιούμορ και μουσική-Η μουσική επικοινωνία στο σχολείο/Κυνηγώντας το «αόρατο» (ή ποιος φοβάται την αποκωδικοποίηση του μουσικού νοήματος;)

Η λειτουργία της μουσικής στην κινηματογραφική αφήγηση-Μουσικοί κώδικες και επίπεδα μουσικής σημείωσης στο περιβάλλον της κινηματογραφικής ταινίας-Διηγηματική και μη-διηγηματική μουσική στην κινηματογραφική ταινία. Οι όροι της μουσικής πρόσληψης από το θεατή-ακροατή-Οπτική και μουσική αφήγηση: σχέσεις αμοιβαιότητας και υπαλληλίας-Η μουσική στις σιωπηρές αφηγηματικές σκηνές της ταινίας-Ο ρόλος της μουσικής στην αποκωδικοποίηση και ερμηνεία του κινηματογραφικού υλικού-(Παραδείγματα από τις ταινίες: Κάποτε στη Δύση του Sergio Leone, 2001: Η οδύσσεια του διαστήματος του Stanley Kubrick, Cabaret του Bob Fosse, Τα σαγόνια του καρχαρία του Steven Spielberg, Η σιωπή των αμνών του Jonathan Demme, Αποκάλυψη, τώρα! του Francis Ford Coppola και Melancholia του Lars von Trier).

Θεματική: Κινηματογραφικό Είδος: Ιστορία, Θεωρία και Κριτική - Διδάσκουσα: Μ. Κακλαμανίδου

Το μάθημα *Κινηματογραφικό Είδος: Ιστορία, Θεωρία και Κριτική* διερευνά τον ορισμό του κινηματογραφικού είδους, τις κοινωνικές επιρροές του, τις λογοτεχνικές θεωρητικές καταβολές που

επέδρασαν στη διαμόρφωση του film genre study, την εξέλιξη των ειδών και τη μελέτη των διαφορετικών προσεγγίσεων που αφορούν στην ανάλυση των κινηματογραφικών ειδών. Ειδικότερα, θα μελετηθεί το είδος της ρομαντικής κομεντί και το είδος των superhero ταινιών τον 21ο αιώνα. Μέσω της κειμενικής/σημειωτικής ανάλυσης ενός corpus ταινιών, θα συζητηθούν θεωρητικά ζητήματα και οι πολιτισμικές, ιστορικές, κοινωνικές και βιομηχανικές παράμετροι, καθώς και οι αντιδράσεις του κοινού, οι οποίες συνεπικουρούν στην εξέλιξη του είδους ή/και στη γέννηση και την παύση συγκεκριμένων «κύκλων».

Βασική Βιβλιογραφία

Altman, Rick. Film Genre. UK: BFI, 2006 (“Where do genres come from?”, pp. 30-48 & “A semantic/syntactic/pragmatic approach”, pp. 208-212)

Glitre, Kathrina. Hollywood Romantic Comedy, UK: Manchester University Press, 2006

Kaklamanidou Betty, Genre, Gender and the Effects of Neoliberalism: The New Millennium Hollywood Rom Com, London: Routledge, 2013/

_____ “The Romantico-Sexual Narrative and Intertextuality in Friends With Benefits and No Strings Attached,” in The Millennials on Film and Television: The Politics of Popular Culture, edited by Betty Kaklamanidou & Margaret Tally, Jefferson: McFarland, 2014. 155-169

_____ The 21st Century Superhero: Essays on Gender, Genre and Globalization, edited by Richard J. Gray II & Betty Kaklamanidou, Jefferson: McFarland, 2011

Kaklamanidou, Betty-Despoina. “Queering the Romantic Comedy: The ‘Women who Love Women’ Cycle”. Jura Gentium Cinema, http://www.jgcinema.org/pages/view.php?cat=articoli_dossier&id=370&id_film=161&id_dossier=22. 2009

Κακλαμανίδου, Δέσποινα. Εισαγωγή στη Χολιγουντιανή Ρομαντική Κομεντί: Κινηματογραφικό Είδος και Αναπαράσταση των Φύλων, Αθήνα: εκδόσεις Αιγόκερως, 200

Krutnik, Frank. “Conforming Passions? Contemporary Hollywood Comedy”, στο Genre and Contemporary Hollywood, Stephen Neale (επιμ.), London: British Film Institute, 2002. 130-147

Neale, Stephen. “Questions of Genre”, στο Film Genre Reader, Barry Keith Grant (επιμ.), USA: University of Texas Press, 2003. 160-184

Neale, Stephen. Genre and Contemporary Hollywood, London: British Film Institute, 2002

Pinel, Vincent. Σχολές, Κινήματα & Είδη στον Κινηματογράφο, μτφ. Μ. Καρρά, Χ. Δερμεντζόπουλος (επιμ.), Αθήνα: Μεταίχμιο, 2004

---

4. ΜΑΘΗΜΑ - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΗΣ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗΣ (ΕΑ4)

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Αναστασία Χριστοδούλου

Θεματική: Ανάλυση σχολικών εγχειριδίων - Διδάσκουσα: Α. Χριστοδούλου

Στο μάθημα εξετάζεται η οργάνωση και η λειτουργία της εικόνας ως φορέων πολιτισμού στα σχολικά εγχειρίδια. Συγκεκριμένα το μάθημα δομείται στα εξής: Εικονικό σύστημα και επικοινωνία/ Σημειωτική και πολιτισμός/ Πολιτισμικοί κώδικες και αξίες/ Σημειωτική και σχολικά εγχειρίδια

Βιβλιογραφία

Boklund-Lagoroulou, K. (1980). Significant structures and analysis of literary texts. [Δομές συνειρμικής σημασίας και ανάλυση λογοτεχνικών κειμένων]. Athens: Odysseas

Boklund-Lagopoulou, K. (1982). Modern methods of analysis of literary texts. [*Οι σύγχρονες μέθοδοι ανάλυσης λογοτεχνικών κειμένων*]. *Philologos* 29: 145-162

Barthes, R. (1977). *Εικόνα – μουσική – κείμενο* (μτφρ. Γιώργος Σπανός). Αθήνα: Πλέθρον

Lagopoulos A.-K. Boklund Lagopoulou 1992, *Meaning and Geography*, Mouton de Gruyter

Χριστοδούλου Α.-Χ. (2003). *Σημειωτική ανάλυση και πολιτισμός στο μάθημα της ξένης γλώσσα*, University Studio Press, 2003

Χριστοδούλου Α.-Χ. (2007). *Σημειωτική και σχολικά εγχειρίδια*, University Studio Press, 2007

Χριστοδούλου Α. (2013). *Παιδεία, εκπαίδευση, αξίες. Σημειωτική προσέγγιση*. University Studio Press.

Θεματική: Σύγχρονες Καλλιτεχνικές Πρακτικές - Διδάσκουσα: Α. Αυγητίδου

Στο μάθημα αναλύονται έργα εικαστικών δράσεων (performance), φωτογραφίας, βίντεο και συμμετοχικής τέχνης και εξετάζεται η τέχνη του εαυτού υπό το πρίσμα της αυτοβιογραφικής και ψευδο-αυτοβιογραφικής καταγραφής, της ενασχόλησης με το καθημερινό και της απομάκρυνσης από το αισθητικό. Πλαισιώνεται το αυξημένο ενδιαφέρον των καλλιτεχνών του τέλους του εικοστού αιώνα για την αναπαράσταση του εαυτού και της εμπειρίας τους με ευρύτερα φαινόμενα της μεταμοντέρνας κατάστασης και αναζητείται η ιστορικότητα του στη φεμινιστική τέχνη του 1960 και 1970, την queer τέχνη του 1980, κλπ./ Η επιτέλεση του φύλου στην τέχνη: Ένδυση ρόλων, ζητήματα ταυτότητας και υποκειμενικότητας/Αυτοπροσωπογραφία και κατασκευή του εαυτού. Οι αυτοβιογραφικές πρακτικές από την Αναγέννηση στην ψηφιακή εποχή/Εξομολογητική κουλτούρα και τέχνη: Από το Big Brother στην Tracy Emin/Το ημερολόγιο του καλλιτέχνη ως μεθοδολογία και θεματογραφία/Η επιτέλεση του καθημερινού σε δράσεις και performance/Το σώμα ως διαμαρτυρία: επιτελεστική παρουσία στην τέχνη και την πολιτική/Το μετασηματισμένο και μεταλλαγμένο σώμα στη σύγχρονη τέχνη/Ο καλλιτέχνης-περιπλανώμενος: Περιπατητική τέχνη στο αστικό και φυσικό τοπίο/Σώμα και τοπίο στην περιβαλλοντική τέχνη.

Θεματική: Χρήση της σημειωτικής ανάλυσης στη διδασκαλία των μαθηματικών - Διδάσκων: Χ. Λεμονίδης

- Η θεωρία των αναπαραστάσεων στη διδασκαλία των μαθηματικών
- Εφαρμογές της σημειωτικής ανάλυσης στα σχολικά εγχειρίδια
- Εφαρμογές της σημειωτικής στη διαχείριση της διδασκαλίας από τους εκπαιδευτικούς.

Θεματική: Η τέχνη του χορού - Διδάσκουσα: Τσομπανάκη Ελένη

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγίσει την τέχνη του χορού μέσα από τις σημειολογικές του διαστάσεις. Θα αναπτύξει την γνώση της σχέσης μεταξύ κριτικής θεωρίας, πολιτικές και τη σύγχρονη πρακτική του χορού. Εξετάζοντας την διαδικασία και τις συνθήκες της πολιτιστικής παραγωγής σε σχέση με την τρέχουσα πρακτική παρουσίαση των τεχνών, η ενότητα έχει ως στόχο να σας υποκινήσει να εμβαθύνετε στην ερμηνεία και αποκωδικοποίηση του σύγχρονου χορού σε σχέση με κοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά πλαίσια. Στόχος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές στη διεπιστημονική μελέτη του χορού μέσα από τη μοντέρνα και μεταμοντέρνα του μορφή. Ο χορός, αν θεωρηθεί ως μια μορφή τέχνης ή ενσωματωμένη κοινωνική πρακτική, ως προϊόν ή διαδικασία, αποτελεί πρωταρχικό θέμα για την πολιτιστική ανάλυση. Έτσι, θα ασχοληθούμε με τις ιδεολογικές, θεωρητικές και κοινωνικές σημασίες των πρακτικών του χορού, παρακολουθώντας παραστάσεις και αποκωδικοποιώντας την κίνηση ώστε να δώσουμε ερμηνείες.

Θεματική: Αρχιτεκτονική Κληρονομιά, Οικιστικό Περιβάλλον και Τεχνικές Ψηφιοποίησης - Διδάσκοντες: Ε. Γαβρά

- Προγραμματικός Σχεδιασμός - πολιτικές τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης (για την προστασία και ανάδειξη του πολιτισμικού και οικιστικού αποθέματος) (Θεωρητικό) Ελένη Γ. Γαβρά
- Ψηφιακές αποτυπώσεις μνημείων και αξιοποίησή τους (Θεωρητικό/ Εργαστηριακό) Μ. Πατώνης
- Αστικές ετεροτοπίες. Μετασχηματισμοί του χώρου στην Ελλάδα και την ΝΑ Ευρώπη (Θεωρητικό) Ελένη Γ. Γαβρά
- Η προβολή του Πολιτισμού και ΤΠΕ. Παραδείγματα - Μελέτη περιπτώσεων (Θεωρητικό/ Εργαστηριακό) Γαβρά/ Πατώνης + συνεργάτες
- Πολιτισμικοί οργανισμοί, πολιτικές διαχείρισης του πολιτισμικού αποθέματος (στην Ελλάδα και διεθνώς) (Θεωρητικό) Ελένη Γ. Γαβρά

Θεματική: Κοινωνική Σημειωτική, Οπτικές αναπαραστάσεις, σημειωτική ανάλυση στα δημόσια γλυπτά - Ι. Βαμβακίδου

Προσεγγίζουμε τα δημόσια μνημεία ως προϊόντα της ηγεμονικής, επίσημης εθνικής και υλικής παραγωγής. Στα περισσότερα από αυτά τα έργα αναγνωρίζεται και αναγιγνώσκεται η εθνική ιδεολογία και η μονομερής αφήγηση της ιστορίας. Τα δημόσια μνημεία αποτελούν αναφορικά κείμενα με πολυσήμαντο νόημα χωρίς να αρνούμαστε την εικονιστική, λεκτική, ιδεολογική μυθοπλασία που έχει προστεθεί σ' αυτά. Τα ερωτήματα που προκύπτουν: *Ποιός δημιούργησε το σημείο; Προσπαθήστε να λάβετε υπόψη όλους τους εμπλεκόμενους στη διαδικασία. Τίνος τις πραγματικότητες αντανακλά; Για ποιόν προοριζόταν; Κοιτάζτε προσεκτικά τις νύξεις και προσπαθείστε να πείτε όσες λεπτομέρειες μπορείτε. Πώς διαφέρουν οι άνθρωποι στην ερμηνεία που δίνουν στο σημείο; Από τι φαίνεται να εξαρτώνται οι ερμηνείες τους; Ποιές οι κυρίαρχες, διαπραγματευόμενες και αντιπολιτευτικές αναγνώσεις. Πώς μπορεί μια αλλαγή πλαισίου να επηρεάσει την ερμηνεία;*

Βιβλιογραφία

- Ανδρέου Α., Βαμβακίδου Ι. (2006). *Ο πληθυσμός των αγαλμάτων, η περίπτωση της Φλώρινας: αναγνώσεις δημοσίων μνημείων και ασκήσεις ιστορίας*. Θεσσαλονίκη: Αντ. Σταμούλης
- Vamvakidou, I. (2013). *The Semiotics of Protest in Contemporary Greece: Visual Modes of Protest: Demonstrations and National Parades*. *Lexia, Rivista di semiotica, Journal of semiotics*. Vol. 13-14, p. 409-425
- Vamvakidou, I., Stavrianos, G., Eleftheriou, P., Tsioumis, K., Papoutzis, L. (2012). *Digital History and Communication, Arts Craftsmen of wood carved works: the case of Pomaks in Greek Thrace*. *International Congress on Visual Culture, New approaches in Communication, Art and Design, Istanbul*, vol. I, pp. 364 – 370.